

6. september 2007

## 2015-PLAN: SERVICE OG INVESTERINGER SOM ANDEL AF BNP

**Resumé:** 2015-planens store bluffnummer består bl.a. i forsøget på at sælge planen som et massivt løft i den offentlige service og de offentlige investeringer. Faktum er, at der ikke gives én krone mere end, hvad der kræves for, at servicen og investeringerne følger befolknings- og velstandsudviklingen, dvs. for at undgå, at velfærden ikke bliver stadig mere utidssvarende.

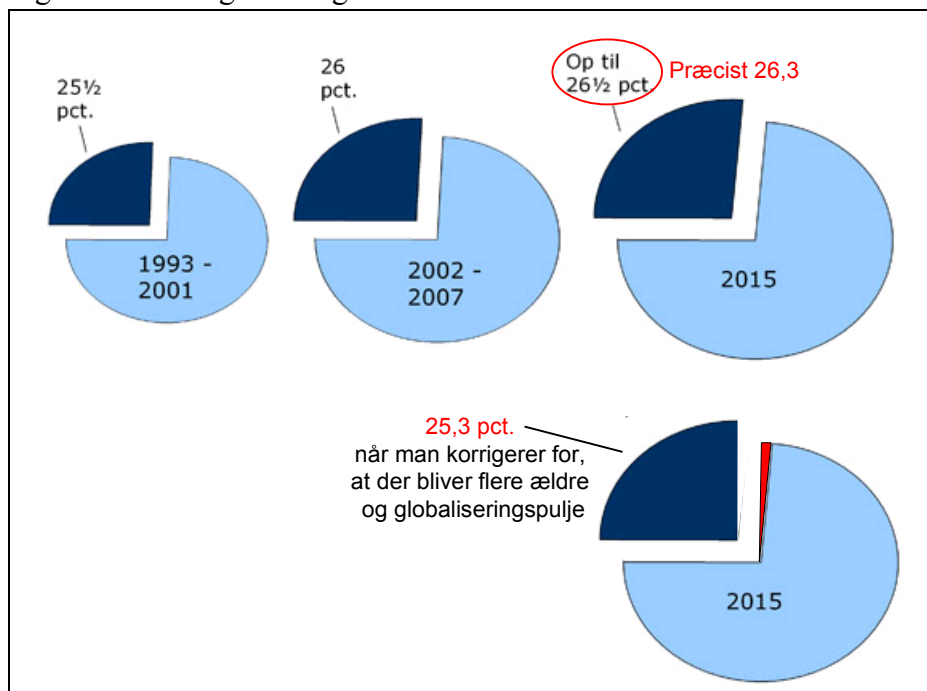
### Offentlig service som andel af BNP

Finansministeren viste ved præsentationen af finanslovsforslaget en figur over det offentlige forbrug som andel af BNP. Budskabet var, at det offentlige forbrugs andel af samfundskagen er vokset under VK-regeringen i forhold til gennemsnittet under SR-regeringen og vil vokse yderligere til 2015, hvilket fremgår af figur 1.

Det betyder dog ikke, at der er tale om et serviceløft frem mod 2015. Hele stigningen i det offentlige forbrugs andel af BNP frem mod 2015 kan alene forklares med, at der bliver flere ældre, som trækker relativt meget på ældrepleje og sundhedsvæsen. Hertil kommer, at midlerne i globaliseringspuljen til forskning og uddannelse ikke løfter velfærdsservicen inden for ældrepleje, sundhedsvæsen, folkeskole og børnepasning.

Serviceudgifterne, ekskl. hvad der skyldes flere ældre og globaliseringspuljen, når i 2015 blot op på 25,3 pct. af BNP, jf. figur 1. Der er altså ikke tale om et massivt løft, men i bedste fald om status quo. Det uddybes nedenfor.

Figur 1. Offentligt forbrug som andel af BNP



Kilde: Finansministeriets hjemmeside og AERådet.

For det første stiger de offentlige serviceudgifter som andel af BNP kun til 26,3 pct. ifølge Finansministeriets egne fremskrivninger. Det fremgår af regeringspublikationen ”Mod nye mål – Danmark 2015”, side 51 figur 6. De 26½ pct., som finansministeren viste ved præsentationen af finanslovsforslaget, er altså ikke det niveau, som det offentlige forbrug reelt ender på i Finansministeriets 2015-fremskrivning, men blot VK-regeringens nye målsætning om en øvre grænse, som man højst vil lade det offentlige forbrug stige til.

For det andet skal bemærkes, at en stigning i servicens andel af BNP til 26,3 ikke er ensbetydende med serviceforbedringer. Befolkningsforskydninger alene lægger beslag på 0,5 pct. af BNP fra 2008 til 2015, hvis udgifterne pr. borger ikke skal sakke bagud i forhold til velstandsudviklingen. Hvis udgifterne til f.eks. ældrepleje fastholdes på en konstant andel af BNP samtidigt med, at andelen af ældre i befolkningen stiger, vil den enkelte opleve en serviceforringelse. Og ældreandelen vil stige markant frem mod 2015. Antallet af personer over 65 år stiger med over 200.000 personer frem mod 2015, mens folk i de erhvervsaktive aldre falder med over 40.000 personer.

For det tredje indeholder stigningen frem til 2015 midlerne til globaliseringspuljen, som også lægger beslag på 0,5 pct. af BNP fra 2008 til 2015, uden det umiddelbart bevirker et løft i den borgernære service. Løftet i forbrugsrammen i forbindelse med globaliseringspuljen, der blev afsat med velfærdsreformen i foråret 2006, er primært reserveret til forskning og uddannelse og vil således ikke bevirke et løft i velfærdsservicen inden for ældrepleje, sundhedsvæsen, folkeskole og børnepasning.

Serviceudgifterne målt som andel af BNP korrigeret for, hvad der skyldes flere ældre og globaliseringspuljen, er således 25,3 pct. af BNP i 2015. Det fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Offentligt forbrug som andel af BNP

	2015
1. Offentligt forbrug i 2015 med Finansministeriets 2015-fremskrivning	26,3
2. heraf bidrag fra at der bliver flere ældre	0,5
3. heraf bidrag fra globaliseringsmidler	0,5
4. Offentligt forbrug korrigeret for befolkning og globalisering (1-2-3)	25,3

Kilde: Regeringen ”Mod nye mål – Danmark 2015”, side 51 figur 6, Finansministeriet, DREAM 2006-befolkningsprognose og AErådet.

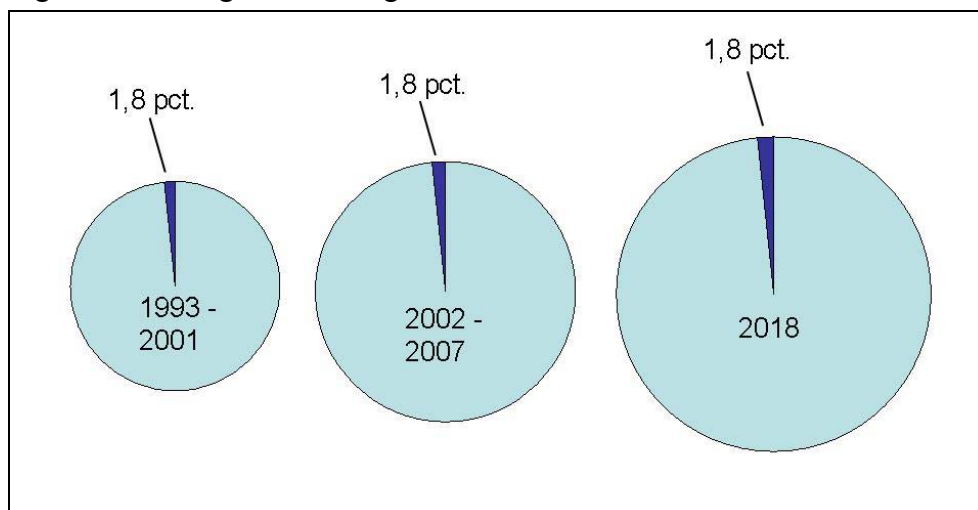
### Offentlige investeringer som andel af BNP

Regeringen har i sin 2015-plan afsat en såkaldt kvalitetsfond på 50 mia. kr. til offentlige investeringer frem mod 2018. De 50 mia. kr. er blevet udlagt som et massivt løft af de offentlige investeringer til sygehuse, daginstitutioner, skoler, mv. Realiteterne er imidlertid, at de offentlige investeringer overhovedet ikke øges som andel af BNP i forhold til det, som vi har set historisk. Det er et bluffnummer, når man taler om en stor satsning. De offentlige investeringer følger blot den almindelige økonomiske udvikling og sikrer, at sygehuse, daginstitutioner, skoler ikke bliver stedse mere utidssvarende.

Bruger man samme opgørelsesmetode for de offentlige investeringer, som finansministeren brugte for det offentlig forbrug under finanslovspræsentationen (se lagkagefigurene ovenfor), fremgår det af figur 2, at investeringernes andel af BNP er total uændret frem mod 2018. De 50 mia. kr. er således historien om fjereren, der bliver til fem høns.

De 50 mia. kr. i regeringens kvalitetsfond lyder af meget, men er ren talmagi, da regeringen akkumulerer investeringerne år efter år i forhold til et fastholdt 2008-niveau, hvilket er en besynderlig opgørelsesmetode. Hvis regeringen regnede på denne måde i forhold til sine skattelettelser, vil regeringen i løbet af ti år (svarende til den periode, der regnes med for kvalitetsfonden) give skattelettelser for 95 mia. kr.

Figur 2. Offentlige investeringer som andel af BNP



Anm.: 2018 benyttes som slutår, da kvalitetsfonden løber over ti år fra 2009 til 2018.

Kilde: ADAM's databank, Finansministeriet og AErådet.